

VIRÁG, A FUVAROSLÓ

Virág, a fuvarosló, hatodik éve húzta már gazdájának, a zömöktermetű, pirosorrú, hirtelentermészetű Bor Istvánnak nagy kocsiját. Télen, nyáron, esőben és tűző napsugárban.

Virág rozsdabarna volt, bokái hófehérek. Homloka közepén egy fehér folt volt, amely feltűnően hasonlított egy virághoz és ezért a hasonlatosságért nevezték el csikókorában Virágnak.

Virág egy alföldi ménesből került fel egy vásár alkalmával Budapestre. Három éves volt akkor. Azóta szolgálja Bor Istvánt, aki nevéhez méltóan igen szoros kapcsolatot tartott a borral és nagyon gyakran ködös aggyal, támolyogva ült fel a bakra. Ilyenkor hangosan káromkodva, durván odacsördített a Virág hátára, „aki” lehajtott fejjel feszült neki a hámnak.

Virág életében már nem jöttek újdonságok. Kora reggel már talpon volt, mielőtt gazdája bejött az istállóba és szájjára akasztotta az elég szűken mért zabadagot. Már tudta ilyenkor hajnalban s napközben többször is, hogy hol és milyen kocsmá előtt kellett megállnia. Ilyenkor türelmesen várt, - örök lósors - amíg gazdája, ura és parancsolója egy fröccsöt, vagy féldecit leengedett a torkán.

Virág fejében nem fogamzottak meg tiszta, kitervelt gondolatok, de bizonyos ismeretekkel és a bírálóképesség egy fokával rendelkezett. Gazdája hangulatait tökéletesen ismerte. Tudta és megérezte azt, mikor Bor István, a fuvaros egy-egy jólsikerült üzlet után kedélyesen beledöccent az ülésbe, de megérezte az ellenkezőjét is és ilyenkor megadóan várta az ütleget, amelyekkel gazdája - jobb híján - rajta töltötte ki a mérget.

Bor István nőtlen volt és semmi jel nem mutatott arra, hogy az 52 éves ember valaha is egy család kötelékébe tartozzon.

Virág csendes, szolid, jó húzó ló volt. Nem tartozott az úgynevezett makacsul rossz lovak közé, amelyeket csak ostorral, vagly ostornyéllel lehetett indulásra bírni.

Virág meglepő élesen vette tudomásul a külvilág történéseit és azokra a maga csendes, nyugodt módján reagált.

Ha a piac mellett álldogált, - ahová mindig szívesen ment - mindig jutott egy kis dinnyehéj, vagy kukoricacsutka. Ezzel szemben rengeteg légy volt. Virág szinte kiritt a többi ló közül, olyan nyugodtan, szinte méltóságteljesen legyintett egyet-egyét szép hosszú farkával.

Míg gazdája tárgyalt, Virág állva aludt, illetve szundikált jó és régi lószokás szerint. Ilyenkor furcsákat álmodott.

Fiatal volt, ragyogott a szőre. Hatalmas ménesben nyaralászott versenyt a széllel, sokadmagával a végtelen pusztaságon keresztül. Majd pányvás, lobogóatyájú emberek látott és kis, mérgehangú, csupaszőr kuttyákat. - Aztán megváltozott az álma. - Óriási arénában látta magát egy kicsi, színes selyembe öltözött emberkével a hátán és ő szárguldott... Mögötte elmaradtak a többi lovak s köröskörül hatalmas embertömeg ordított, zajongott és éljenzett.

Virág nem tudhatta, hogy ez az utóbbi álom átöröklés volt.

Bor Istvánnak többször említették, hogy milyen arányos termetű lova van. Mikor erre a fuvaros azt válaszolta, hogy „bizony nem akármilyen származású ló ez kérem, ennek az apja híres versenyló volt” - ő maga sem tudta, hogy mennyire ráhibázott - kitalált dicsekvésével - az igazságra.

Virág apja valóban híres versenyló volt és tenyésztési célból vitték le az alföldi ménesbe. Virág nyilvántartási hibából valahogyan elkeveredett és soha nem került a versenypályára.

Most kilenc éves volt, háta meggörbült, lábai elbütykösödtek, szőre színtelenné kopott. Fejét lehorgaszta tartotta, csak olyankor emelte fel kissé, amikor gazdája, Bor István, felült a bakra és megrántotta a gyeplőt.

Virág nem volt elvakult vagy eltompult az élet megnyilvánulásaiival szemben, de beletörődött már sorsába. Egy belső kötelességérzet diktálta neki, - amit talán nemes őseitől örökölt - hogy húznia, húznia kell, addig, amíg egyszer majd szédülve megtántorodik és lerogyik valahol az egyik utcán.

Természetesen, ezek a gondolatok nem öltöttek ilyen tiszta és kifejezett formát agyában. Ösztön volt csak, de kristálytiszta, hosszú nemzedékeken át kifinomult ösztön.

Az egyik reggel Bor István, a fuvaros nagyon rossz hangulatban ébredt.

Előző este sokat ivott és most, - mint ilyenkor mindig - gyomra remegett, feje fájt. Káromkodva lépett be az istálló-

ba, ahol Virág már fülét hegyezve, várta.

Bor István kivezette Virágot az udvarra és magában csendesen szitkozódva, befogta a kocsit elé. Felült a bakra és odacsördített az ostorral.

Virág csodálkozva tekintett hátra. Ez a mozdulata egyben kérdést is kifejezett.

- Mi lesz a reggeli zabadaggal?

Bor, a fuvaros káromkodva csapkodott tovább az ostorral.

- Zabálni kéne, mi? De azt persze hiába magyaráznom neked, hogy már egy hete nem volt semmi fuvar! Nincs üzlet! Én se zabálok! Indulj, te dög!

Odacsapott mégegyszer Virág hátára, mire a ló, vonakodva bár, de lassan elindult.

A nap már túljutott a delelőn, de Bor István fuvarosnak a kocsija még mindig tétlenül álldogált a piac mellett. A fuvaros fenn bóbiskolt a bakon.

Virág, fejét lehajtva állt. Jobb első lábával néha-néha megkaparta a macskaköves utat. Szomjas volt. De gazdája, aki már négy kocsmát is meglátogatott, a fröccsök kábulatában féloldalt dőlve a bakon, ügyet sem vetett rá.

A nap melegen süttött és Virág egyre szomjasabb lett. Mind gyakrabban és erősebben kaparta a kövezetet, majd mikor látta, hogy ez nem használ, kissé megrántotta a kocsit.

Bor István felocsúdott szunyókálásából, de nem jött rá, hogy mitől ébredt föl. Égető szomjúságot érzett. Odanyúlt az ostorhoz balkezével, jobbával meghúzta a gyeplőt.

Virág azonnal és örömmel indult el, mert azt gondolta, hogy a nyilvános kúthoz mennek itatni, a piac másik felére. Jól esmerte a helyet, mert sokszor ivott már ott. Nem is kellett irányítani, ment magától.

De gazdája nem engedte megállni a kút mellett.

- Előbb jövök én, aztán ihatsz te is... - mormogott magában a fuvaros és oda-oda patogatott az ostorral Virág hátára. Odakormányozta a kocsit a kis mellékutcában lévő kocsmá elé.

Virág már ismerte a kocsmát és már az ajtónál lelassított, majd megállt.

Bor István lelépett a bakról és belökte a kocsmáajtót.

Telt az idő és Virág, a nagy melegtől elkábulva, kecsesformájú fejét lelógatva, csendesen szundikált.

Megállt körülötte az idő. Álmodott megint. Messze multba, nemzedékek multjába álmodta magát, újból...

Megint a nagy pusztán száguldott sokadmagával egy távolról integető gémeskút felé. Álmában tisztán érezte az orrlukáiba csapódó szélben a víz jó szagát. Fejét felvágva, táguló, reszkető orrcimpákkal vágatott és már majdnem odaért a kúthoz, amikor ismerős, durva hang riasztotta fel.

- Gyerünk... Hukk... Indulás... Hukk!

A dülöngélő Bor István nagynehezen felkapaszkodott a bakra és odacsapott az ostorral.

Virág a hangsúlyából megérezte, hogy most mindent pontosan és gyorsan végre kell hajtani, mert gazdája ebben az állapotban nagyon keményen használja az ostort. Azonkívül szomjas is volt már. Már előre félt a csipős ostorvégtől, amellyel Bor István ilyen borgózós hangulatban néha a hasa alá csapott.

Nekifeszült a hámnak és már felemelte a jobb első lábát, amellyel mindig indulni szokott és a fejét előrefordította.

Hirtelen felkapta a fejét, majd újból vizsgálódva nézett maga elé, és az egész teste megmerevedett.

Óvatosan visszarakta első lábát a kövezetre és mereven figyelt le maga elé, füleit hegyezve.

Gazdája alkoholtól rekedt hangon ordított.

- Nem in... hukk... dulsz, rusnya... férges? Megsértődöttél... hukk... Vagy megvesz... tél...?

Vad erővel csapott le Virág hátára.

Virág idegesen megrándult az éles fájdalomra, de nem mozdult. Fejét leszegette, orrlukai remegtek.

Az ostor most érzékeny testrészére, a hasára csapódott, véres csíkot hagyva maga után.

Virág ismét megrándult, de teste nem mozdult és még mindig mereven nézett maga elé, ahol közvetlenül a lába előtt egy kb. két-három éves fiúcska ült az úttesten, kavicokkal játszadozva.

A szomszédos bérházból csatangolhatott el, ahol tucat-számra voltak ilyenkorú és idősebb gyermekek; nagyrészt felügyelet nélkül. Ez megszokott volt, a kerületnek ebben a részében, ahol a nyomor arra kényszerítette a szülőket, hogy mind a ketten dolgozzanak és a ház kollektívájára hagyják gyermeküket a nap egy részére.

A kisgyermek ott ült és félelem nélkül nézett fel néha-néha a lóra, miközben görgette a kisebb-nagyobb kövecskéket.

Virág agyában az ostorcsapás éles fájdalmának tudatosítása mellett, tisztán és jól körülhatárolt gondolat öltött for-

mát.

Többször látott már gyermekeket, akik ugyanolyanok voltak kicsiben, mint a nagyranőtt emberek. Virág még élénken emlékezett arra, hogy a gyermekek még sohasem bántották. Tudat alatt ösztönösen érezte, hogy lábának egyetlen mozdulatával el tudná pusztítani ezt a kis mozgó jószágot és ezért teljesen megmerevedett.

Az ostor újra lecsapott, rekedt ordítózás kíséretében. Ugyanoda, ahová az előbb.

Az éles fájdalom átjárta Virág egész belsejét, de nem mozdult, csak fejét fordította hátra és torkából halk, panaszos nyihogás tört elő.

Bor István ordítózása közben nem is vette észre ezt a mozdulatot és dühtől vérbeborult szemekkel, imbolyogva felállott a bakon. Megfordította az ostort és nyelével Virág lágyékára csapott.

Virág fájdalmasan felnyerített, de lábai nem mozdultak meg. Az ostornyél újból és újból lecsapott a már több sebből vérző lágyékra, de Virág fájdalomtól fátyolos szemmel, remegő lábakkal tűrte az ütéseket.

Tudatában a fájdalomon kívül már csak egyetlen gondolat uralkodott: nem szabad elindulni! Nem szabad megmozdítani a lábat!

Bor István éppen le akart szállni a bakról, ostorral a kezében, mikor a hatalmas ordítózásra egy asszony jött ki a bérház kapuján.

Ahogy meglátta az eléje táruló képet, óriási sikoltással rohant oda, az önfeledten játszó fiúcskához. Karjaiba kapta és vitte befelé a házba, miközben élesen, veszekedős hangon kiáltotta oda a bakról lekászálódó Bor Istvánnak.

- Részeg disznó! Nem lát a szemétől? Halálra akarja gázolni a kisgyerekeket? Maradjon otthon, ha be van rúgva. Ne üljön bakra!

Az asszony köpött egyet és a gyerekkel eltűnt a házban.

Bor István már lenn állt Virág mellett és egy darabig bambán bámult maga elé. Az ostor nyelet félig felemelve tartotta a kezében. Szemeit lassan ráemelte Virág sebes lágyékára, ahonnan kis piros patakokban csordogált a vér. Egy kis ideig nézte, majd ostort tartó kezét leengedte. Az ostor hangos koppanással a földre esett. Bizonytalanul tett egy lépést Virág felé. Kezét kinyújtotta.

A reszkető, kékeres, csontos kéz óvatosan megtapogatta a vérző sebeket.

Virág hátrafordította fejét és nagy, meleg barna szemének pillantása találkozott gazdájának bizonytalan tekintetével.

Virág csak fátyolosan látta gazdáját, mert szemét elborították a könnyek és a kristálytisztán csillogó nagy cseppek tökéletesen emberi kifejezést adtak az értelmet sugárzó lószemnek.

Bor István egy pillanatra tátott szájjal bámult, majd rekedten és akadozva törtek a szavak elő a torkából.

- Hát ezért ... nem ... Te ... te sírsz ... Te jó ... ló vagy. Nagyon jó ... ló ... Virág ...

Odalépett a ló fejéhez és megsímogatta. Pihentette rajta a kezét, valami furcsa, belülről markolászó, nagyon régen tapasztalt érzéssel.

- Virág ... Te jobb vagy, mint egy ember ... Te jobb vagy, mint én ... Virág ... ugye nem haragszol?

Újból végigsímogatta a virágfoltos, fájdalomsszemű lófejet.

Virág torkából halk, meleg nyihogás tört elő. Száját kissé kinyitotta. Előbukkantak sárga fogai. Fejét ráfektette gazdájának vállára. Érezte, tudta, hogy nagyon nagy változás állott be közöttük.

Egy pár járókelő érdeklődve nézte a furcsa képet. A vörösorrú kocsist, lábánál az ostor nyelével, ahogyan simogatja lovának vállán nyugvó fejét.

Virág ebben a pillanatban felemelte a fejét és a nem megszire lévő kút felé fordította.

Bor István megértette a néma jelbeszédet. Ránézett a lábánál fekvő ostorra. Felemelte, majd lassú, de erőteljes, megfontolt mozdulatokkal darabokra törte.

Nem ült fel a bakra, úgy vezette Virágot a kúthoz, ahol megitta és aprólékos gonddal kimosta a sebeit.

A környékbeliek még sokáig beszéltek Bor Istvánról, a részeges kocsisról, aki teljesen megváltozott.

Ostort nem vett a kezébe, kocsmába nem tette be a lábát soha többé.

Sokszor látták az öregot a piac melletti standján, miközben üzletre várt, leszállni a bakról, állni lova fejénél.

Egyesek mesélték, hogy ilyenkor beszélget vele. S a ló mintha helyeslően bólogatna.